

KENKĖJO BIOLOGIJA

Tai nedideli, 2,5–2,75 mm ilgio vabzdžiai, turintys dvi poras skaidrių sparnų. Priekiniai sparnai turi aiškiai matomas gyslas ir yra didesni už užpakalinius. Ankstyvoje suaugėlio stadijoje kūno spalva gali būti šviesiai žalia ar ruda, vėliau tamsėja ir tampa pilka arba juoda (1 pav.). Skiriamasis *B. cockerelli* ženklas – baltos linijos ant pirmo pilvinio segmento ir V formos linijos ant paskutinio.

Kiaušinėliai yra 0,3 mm ilgio, ovalūs, baltai gelsvi (bręstant tampa oranžiniai), prie lapo prisitvirtina koteliu (2 pav.).

Nimfos yra suplotos, elipsės formos, turi raudonas akis (2 pav.). Skirtingai nuo vystymosi stadijos gali būti nuo 0,2 iki 1,6 mm pločio. Nimfų kūnas yra oranžinės spalvos, bet vėlesnėse vystymosi stadijose tampa žalsvas.

1 pav. *Bactericera cockerelli* suaugėlis

2 pav. Kiaušinėliai (kairė) ir nimfa (dešinė)

AUGALAI ŠEIMININKAI

B. cockerelli pažeidžia pomidorus (*Solanum lycopersicum* L.), bulves (*Solanum tuberosum* L.), vienametes paprikas (*Capsicum annuum* L.) ir baklažanus (*Solanum melongena* L.).

KENKĖJO PAPLITIMAS IR PLITIMO BŪDAI

Šis kenkėjas natūraliai aptinkamas šiaurės vakarinėje JAV dalyje ir šiaurės Meksikoje, tačiau išplito į kitas centrinės Amerikos šalis, Kanadą, Australiją ir Naująją Zelandiją.

Suaugėliai labai gerai skraido ir gali paplisti dideliu atstumu, ypač esant stipriam vėjui ir aukštai temperatūrai. Visos *B. cockerelli* vystymosi stadijos gali plisti su užkrėstų augalų šeiminių bei jų vaisių siuntomis.

KENKĖJO POŽYMIAI

B. cockerelli pažeistų augalų požymiai: sulėtėjęs augalų šeiminių augimas, gerokai mažesnis vaisių ir pačių augalų dydis, ankstyvas augalo senėjimas ir greitas vytimas, vaisių formos pakitimai arba vaisių nebuvimas. Pažeistų augalų lapai pradeda suktis (3 pav.) ir geltonuoti (chlorozė) (4 pav.), ant jų gali atsirasti tamsių violetinių arba rudų nekrotinių dėmių, kol lapai visiškai nudžiūva. Pažeistos bulvės pasižymi dideliu šaknų plaukuotumu, susiformuoja daug mažų, deformuotų gumbų.

Šis kenkėjas maitindamasis išskiria cukraus sekretą, kuris ant vaisių ir lapų matomas baltų miltelių pavidalu (5 pav.). Ant šio sekreto gali apsigyventi įvairūs grybai, slopinantys lapų fotosintezę.

B. cockerelli yra bakterijos *Candidatus Liberibacter solanacearum*, kuri sukelia bulvių stiebagumbių „zebra chip“ ligą, vektorius. Specifinis šios ligos požymis – perpjautuose bulvių gumbuose

susiformavę šerdiniai spinduliai, kurie išryškėja per kelias minutes po perpjovimo (6 pav.).

3 pav. Bulvių lapų sukimasis

4 pav. Bulvių lapų chlorozė

5 pav. Cukraus sekretas ant lapo

6 pav. Šerdiniai spinduliai bulvių gumbuose

KENKĖJO KONTROLĖ

Efektyviai *B. cockerelli* kontrolei yra labai svarbi šio kenkėjo stebėseną, kuri yra atliekama kasmet kartu su *Candidatus liberibacter solanacearum*. Gegužės-liepos mėnesiais šiltnamiuose bei atviruose laukuose, kuriuose auginami augalai šeimininkai, ar šalia įmonių, kurios įsiveža ir sandėliuoja daržoves iš rizikos šalių, yra statomos gaudyklės.

Taikomi griežti reikalavimai *Solanaceae* šeimos augalų importui. Šiai šeimai priklausantys vaisiai turi būti kilę iš teritorijų, kurios oficialiai pripažintos neužkrėstomis *B. cockerelli*, o sodinukai ir nupjauti augalai turi būti kilę ir iš teritorijų, kuriose nėra aptinkama *Candidatus liberibacter solanacearum*.

Fitosanitarinės priemonės, kurias būtina taikyti – užkrėstų augalų sunaikinimas, buferinės zonos nustatymas, užkrėstos teritorijos dezinfekcija.

Jei pastebėjote neįprastų ar nepažįstamų kenkėjų požymių, nedelsdami informuokite arčiausiai Jūsų esantį Augalininkystės tarnybos regioninį skyrių.

TARNYBOS REGIONINIAI SKYRIAI:

Alytaus – Vilniaus g. 21, Alytus
Tel. (8 315) 561 12

Kauno – K. Donelaičio g. 33, Kaunas
Tel. (8 37) 32 06 32

Klaipėdos – Sankryžos g. 7, Klaipėda
Tel. (8 46) 36 54 53

Marijampolės – Vytauto g. 28, Marijampolė
Tel. (8 343) 97 094

Panevėžio – Žvaigždžių g. 21, Panevėžys
Tel. (8 45) 46 2375

Šiaulių – A. Mickevičiaus g. 34, Šiauliai
Tel. (8 41) 52 5722

Tauragės – Laisvės g. 50, Tauragė
Tel. (8 446) 610 68

Telšių – Žalioji g. 10, Telšiai
Tel. (8 444) 31 082

Utenos – Maironio g. 1, Utena
Tel. (8 389) 614 65

Vilniaus – Ozo g. 4a, Vilnius
Tel. (8 5) 238 3970

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖ TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Ozo g. 4a, 08200 Vilnius

Tel.: (8 5) 237 5631, pasitikėjimo linija (8 5) 270 80 80,
Fitosanitarijos skyriaus tel. (8 5) 273 44 11

info@vatzum.lt, <http://www.vatzum.lt>,
<https://www.facebook.com/vatzumlt>

BACTERICERA COCKERELLI